

บทความฉบับเต็ม (TQM Full Paper)

ชื่อเรื่องนำเสนอ	กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน	
ชื่อหน่วยงาน	ฝ่ายการคลัง สำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล	
ผู้นำเสนอ	1) นางสาววิลาวัลย์ หงษ์บุญช่วย	ตำแหน่ง นักวิชาการการเงินและบัญชี
	2) นางหนึ่งฤทัย ต่อสุวรรณ	ตำแหน่ง พยาบาล

1. บทสรุปของผู้บริหาร

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นโรงพยาบาลและโรงเรียนแพทย์แห่งแรกที่ใหญ่และเก่าแก่ที่สุดของประเทศไทย ปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ เป็นสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดินมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ดำเนินงานตามพันธกิจหลัก คือการศึกษา การวิจัย ให้บริการทางวิชาการ และบริการทางการแพทย์ โดยฝ่ายการคลังมีการบริหารจัดการภาพรวมด้านรายได้และรายจ่ายของคณะฯ เพื่อตอบสนองการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์คณะฯ ด้านองค์กรที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศอย่างยั่งยืน โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2548 คณะฯ ปรับวิธีการบันทึกบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ร่วมกับใช้ระบบสารสนเทศ Enterprise Resource Planning (ERP) ภายใต้อีกระบบ SAP มาใช้เชื่อมโยงการทำงานตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา รวมทั้งมีการจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ทั้งนี้รายงานทางการเงินได้ผ่านการรับรองโดยไม่มีเงื่อนไขจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 ถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลา 10 ปี ต่อเนื่อง

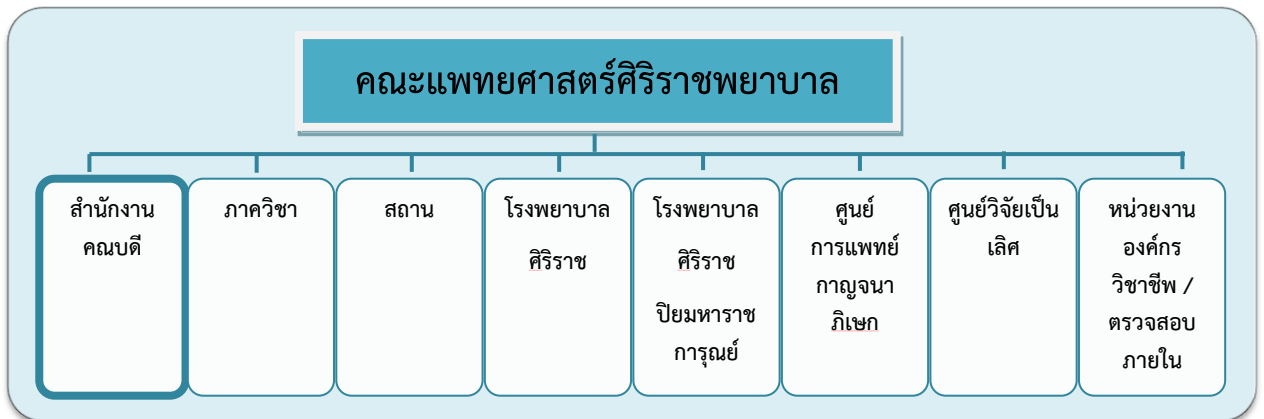
โดยปัจจุบัน ฝ่ายการคลังมีการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร จัดเป็นวาระในที่ประชุมเศรษฐกิจเป็นรายเดือน รายไตรมาสและรายปี ซึ่งมีดัชนีตัวชี้วัดความสามารถดำเนินงานของคณะฯ ทางด้านการคลัง ได้แก่ อัตรารายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่าย เป็นอัตราส่วนแสดงความสามารถทำรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย ในอดีตนั้นคณะฯ ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น เหตุการณ์อุทกภัย นโยบายภาครัฐบาลการปรับเงินเดือน ส่งผลให้อัตรารายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายคณะฯ ตกลงและต่ำกว่าค่าเป้าหมายของคณะฯ จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้เกิดโครงการกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน โดยดำเนินการพัฒนากระบวนการดังนี้

- 1) การพัฒนาตัวชี้วัดทางการเงินที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ความเหมาะสมกับบริบทของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยสามารถขับเคลื่อนองค์กรเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืน
- 2) การพัฒนากระบวนการสื่อสารและการส่งต่อข้อมูลโดยนำตัวชี้วัดทางการเงินและค่าเป้าหมายสื่อสารไปยังหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่หน่วยงานต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ
- 3) การพัฒนาการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศของคณะฯ ที่มี มาวิเคราะห์ จัดทำ Simulation ใน Scenario Worse case หรือ Best case และสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 4) การสร้างเครือข่าย ความเชื่อมโยงร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการทั้งหมด ดำเนินการตามแผนที่คณะฯ (ผู้บริหาร) ได้ริเริ่ม และติดตามพร้อมทั้งรายงานด้วย Lead KPI / Lag KPI

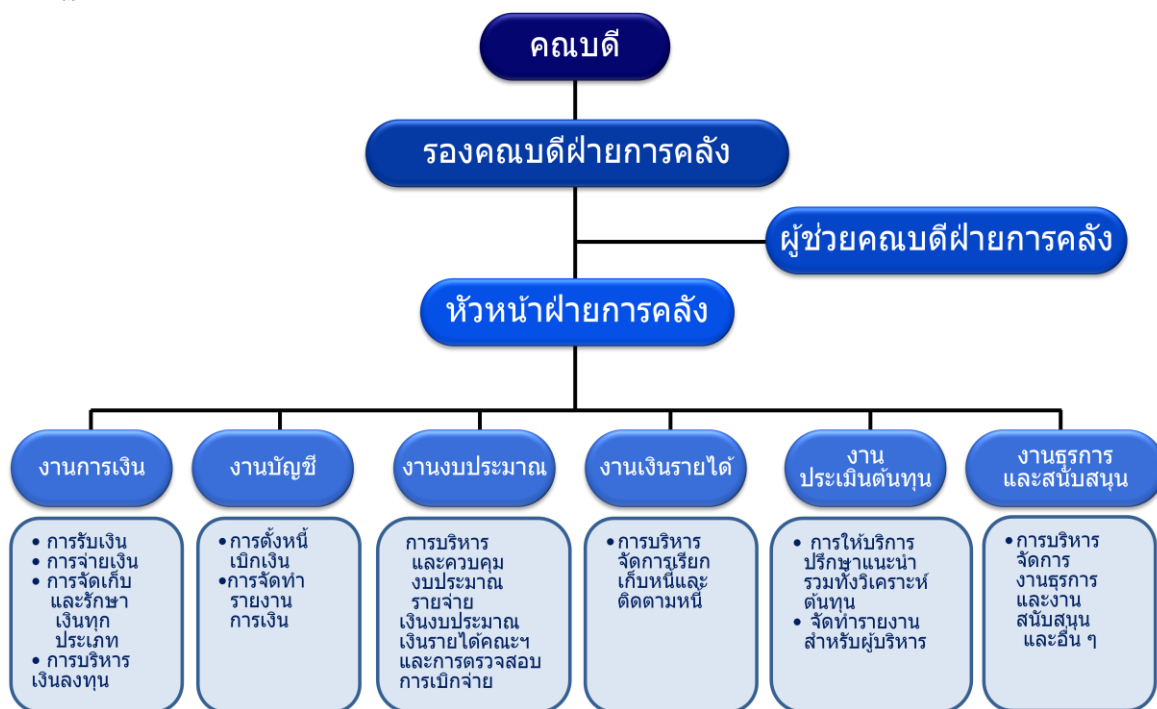
โดยดำเนินการพัฒนาจากรายงานผลดำเนินงานเป็นรายงานเพื่อการบริหารจัดการพร้อมวิเคราะห์ชี้ประเด็นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ การวางกลยุทธ์ กำหนดนโยบาย ทำให้เกิดการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการต่างๆ ใช้ระยะเวลาดำเนินการรวมถึง 3 ปี จนทำให้ปัจจุบันคณะฯ มีอัตราการรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายดีกว่าเป้าหมาย และเพียงพอต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ส่งผลให้คณะฯ เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถแข่งขันได้ในระดับสากลและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทและหน่วยงาน

▪ โครงสร้างขององค์กร

ฝ่ายการคลัง สำนักงานคณบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นหน่วยงานสนับสนุนโดยมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการ ด้านการเงิน การบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน การบริหารลูกหนี้ และงบประมาณที่ได้มาตรฐาน โปร่งใสตรวจสอบได้ รวมทั้งมีการพัฒนาบุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มุ่งสู่ความก้าวหน้าอย่างมีมาตรฐานในระดับสากล (แผนภาพที่ 1 โครงสร้างฝ่ายการคลัง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล)

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างฝ่ายการคลัง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

■ วิสัยทัศน์ ค่านิยม วัฒนธรรม พันธกิจ นโยบาย

วิสัยทัศน์ :

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นสถาบันทางการแพทย์ของแผ่นดิน มุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล

ค่านิยม :

- ซื่อสัตย์ ถูกต้อง เชื่อถือได้ (Integrity)
- คิดสร้างสรรค์ (Innovation)
- บูรณาการ (Integration)
- คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Altruism)
- มุ่งมั่นพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (Journey to Excellence and Sustainability)

วัฒนธรรม :

- รักกันดุจพี่น้อง (Seniority)
- ซื่อสัตย์ ถูกต้อง เชื่อถือได้ (Integrity)
- รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพตรงต่อเวลา (Responsibility)
- คิดสร้างสรรค์ (Innovation)
- ให้เกียรติ เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Respect)
- คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Altruism)
- มุ่งมั่นพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (Journey to Excellence and Sustainability)

พันธกิจ :

- 1) จัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับ และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
- 2) ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการ
- 3) ให้บริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ คุณธรรม ทันสมัย ได้มาตรฐานสากล และนำมาซึ่งศรัทธาและความนิยมสูงสุดจากประชาชน รวมทั้งชี้นำสังคมไทยในด้านสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต

▪ **ผลิตภัณฑ์ บริการ ที่สำคัญ และกลไกในการส่งมอบให้กับลูกค้า**

ฝ่ายการคลัง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มีการบริหารจัดการภาพรวมด้านรายได้และรายจ่ายของคณะฯโดยมีผลิตภัณฑ์ บริการที่สำคัญดังนี้

ผลิตภัณฑ์ บริการที่สำคัญ	กลไกในการส่งมอบลูกค้า
<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดทำรายงานทางการเงินที่ได้มาตรฐาน ▪ รายงานเพื่อการบริหารจัดการตัวชี้วัดทางการเงิน บทวิเคราะห์ ▪ บริหารระบบการเงิน ระบบบัญชี การบัญชีบริหาร และต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ ▪ บริหารสภาพคล่องและเงินลงทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ▪ ควบคุมและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ ▪ มีการควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รายงานทางการเงินประจำเดือน เสนอให้กับมหาวิทยาลัยมหิดลภายใน 20 วัน ของเดือนถัดไป ▪ รายงานทางการเงินประจำปีที่ผ่านมาการรับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้วเสนอให้กับมหาวิทยาลัยภายใน 60 วัน ▪ รายงานผลการดำเนินงาน นำเสนอในที่ประชุมฝ่ายการคลัง ประจำรายเดือน รายไตรมาส รายปี ▪ รายงานผลการดำเนินงานตามการบริหารงาน นำเสนอในที่ประชุมประจำรายไตรมาส รายสะสม รายปี <ul style="list-style-type: none"> ▪ คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลศิริราช ▪ คณะกรรมการบริหารคลินิกพิเศษ ▪ คณะกรรมการบริหารกองทุนประกันสังคม โรงพยาบาลศิริราช ▪ คณะกรรมการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ▪ รายงานผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ประจำรายสะสม รายปี ▪ รายงานเพื่อการบริหารจัดการ นำเสนอในที่ประชุม <ul style="list-style-type: none"> ▪ คณะกรรมการเศรษฐกิจ ประจำรายเดือน รายไตรมาส รายปี ▪ คณะกรรมการประจำคณะฯ โดยรายงาน ประจำรายไตรมาส รายปี

▪ **กลุ่มลูกค้าที่สำคัญ**

ประเภทผู้รับบริการ	ลูกค้า
ภายในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ▪ คณะกรรมการกองทุน ▪ คณะกรรมการเศรษฐกิจ ▪ คณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ภายนอกคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มหาวิทยาลัยมหิดล

■ รางวัล / ประกาศนียบัตรที่ได้รับ

- 1) ได้รับรางวัลชนะเลิศประจำปี 2551 การขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดีเด่นแห่งปี (Thailand ICT Excellence Awards 2008 For Siriraj Back Office Project (SI-BACX))
- 2) ได้รับรางวัล Best Medical Performance Award รางวัลการบริหารและการบริการทางการแพทย์ยอดเยี่ยม มอบให้กับโรงพยาบาลที่มีผลรวมคะแนนการบริหารและการบริการทางการแพทย์สูงสุด กลุ่ม B โดยได้รับจากงาน Allianz Ayudhya Hospital Service Awards 2014
- 3) ได้รับรางวัล Allianz Ayudhya Hospital Service Awards 2015 รางวัลชนะเลิศประเภท Best Medical Performance Award รางวัลการบริหารและการบริการทางการแพทย์ยอดเยี่ยม
- 4) ได้รับรางวัล ผลงาน R2R ดีเด่น ประจำปี 2558 ในการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานประจำสู่งานวิจัย Routine to Research (R2R) ครั้งที่ 8 “R2R สร้างสรรค์ สู่การเปลี่ยนแปลง: R2R to Transformation” โดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และภาคีเครือข่าย R2R จัดประกวดผลงาน R2R ดีเด่น กลุ่มตติยภูมิ และกลุ่มนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์
- 5) ได้รับประกาศนียบัตรการรับรองมาตรฐานเฉพาะโรค (Disease Specific Certification) การผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่าเทียม (Total Knee Replacement : TKR) และการผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะตับ (Liver Transplantation) ในงานประชุมวิชาการ HA National Forum ครั้งที่ 17 โดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) (สรพ.)
- 6) TQM-Best Practices in Thailand จากการนำเสนอบทความ เรื่อง “ระบบการติดตามและประเมินผลด้านงบประมาณ อย่างบูรณาการเพื่อความยั่งยืน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล” จากมูลนิธิส่งเสริมทีคิวเอ็ม ในประเทศไทย
- 7) โรงพยาบาลศิริราช ปิยมหาราชการุณย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ม.มหิดล ผ่านการรับรองมาตรฐานสากล JCI เป็นแห่งแรกของโรงพยาบาลรัฐและโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย
- 8) ประกาศนียบัตรรับรองกระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานพยาบาล ขั้นก้าวหน้า (Advanced HA) ในพิธีเปิดการประชุม HA National Forum ครั้งที่ 16 ภายใต้หัวข้อ “จินตนาการสร้างสรรค์คุณภาพ (Imagination for Quality)” ซึ่งจัดโดยสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) (สรพ.)
- 9) ได้รับมอบประกาศเกียรติคุณ สำหรับการนำเสนอบทความ รางวัล Thailand Quality Conference มูลนิธิส่งเสริมทีคิวเอ็มในประเทศไทย(มสท.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติครั้งที่ 17 ประจำปี 2559 เรื่องระบบการบริหารต้นทุนเพื่อการจัดการที่เป็นเลิศ ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- 10) รางวัล "การบริหารสู่ความเป็นเลิศ Thailand Quality Class (TQC)" ประจำปี 2559 จากกระทรวงอุตสาหกรรม รางวัลดังกล่าวให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการที่เป็นเลิศเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจก้าวไปสู่มาตรฐานสากล
- 11) ได้รับมอบประกาศเกียรติคุณ สำหรับการนำเสนอบทความ รางวัล Thailand Quality Conference

12) มุลนิธิส่งเสริมที่ควเอ็มในประเทศไทย(มสท.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติครั้งที่ 18 ประจำปี 2560 ดังนี้

- การจัดทำโปรแกรม Siriraj AR Reconcile Statement
- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการรับชำระเงินค่ารักษาพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช

13) ได้รับมอบประกาศเกียรติคุณ สำหรับการนำเสนอบทความ รางวัล Thailand Quality Conference

14) มุลนิธิส่งเสริมที่ควเอ็มในประเทศไทย(มสท.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติครั้งที่ 19 ประจำปี 2561 ดังนี้

- โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบรับชำระค่ารักษาพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช
- โครงการพัฒนาระบบบริหารการตรวจสอบการเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลที่เป็นเลิศ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
- ระบบการบริหารเงินทุนวิจัยแบบครบวงจร
- ระบบการจัดทำรายงาน เพื่อการบริหารจัดการตามสิทธิผู้ป่วย
- รับเงินทุนการศึกษาต่างประเทศทันใจ ไร้รอยต่อ
- การบริหารต้นทุนด้วยเทคนิค Cost Variance analysis โดยใช้โปรแกรม Tableau
- การจัดทำโปรแกรม Siriraj AR Reconcile Statement

3. การเรียนรู้ ความต้องการและความคาดหวังของลูกค้ากระบวนการที่นำเสนอ

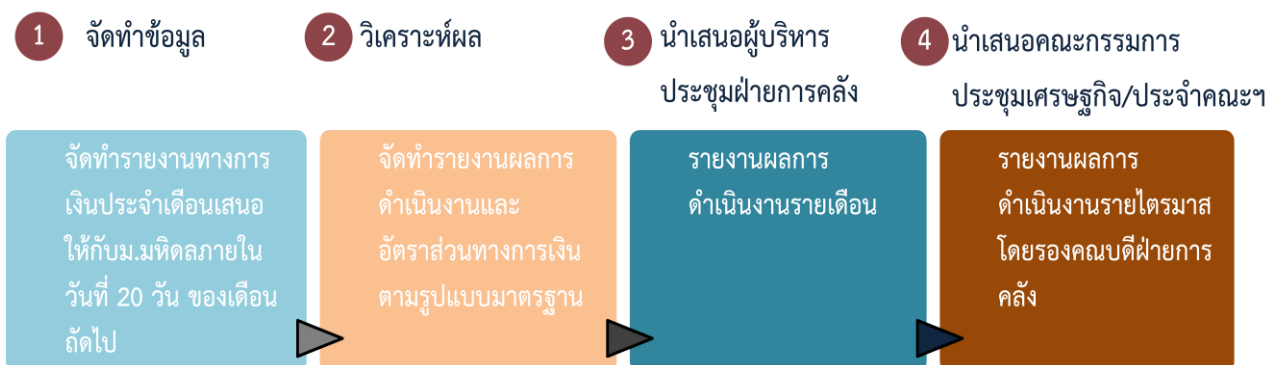
กลุ่มลูกค้า	ความคาดหวังที่สำคัญ	ผลงานที่ส่งมอบ
คณะผู้บริหารคณะฯ คณะกรรมการกองทุน คณะกรรมการเศรษฐกิจ คณะกรรมการประจำคณะฯ	การพัฒนาจากรายงานผลดำเนินงาน ปรับปรุงใหม่เป็นรายงานเพื่อการบริหาร จัดการพร้อมวิเคราะห์ชี้ประเด็นอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ การวางกลยุทธ์ กำหนดนโยบาย ทำให้เกิด การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการต่างๆ ส่งผลให้คณะฯ มีอัตรารายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย ดีกว่าค่าเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ■ ผลการดำเนินงานเป็นไปตาม ค่าเป้าหมาย ■ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำรายเดือน รายไตรมาส รายปี ■ รายงานเพื่อการบริหารจัดการ ประจำรายเดือน รายไตรมาส รายปี

4. กระบวนการและวิธีปฏิบัติในอดีต

ฝ่ายการคลัง คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พัฒนาระบบการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน โดยมีวิวัฒนาการในการพัฒนารายงานทางการเงิน ตัวชี้วัดทางการเงิน รูปแบบการนำเสนอ พร้อมทั้งการวิเคราะห์และชี้ประเด็นปัญหาซึ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่องในระยะ 14 ปี ดังนี้

- ปี 2548 การเปลี่ยนแปลงระบบบัญชีจากเกณฑ์เงินสดเป็นเกณฑ์พึงรับพึงจ่าย ซึ่งคณะฯ ได้มีการจัดทำบัญชีแยกเป็น 4 บริษัทย่อยเพื่อให้สามารถจัดทำรายงานทางการเงินได้แก่ งบดุล งบรายได้-ค่าใช้จ่าย ทั้ง 4 กลุ่ม เพื่อเสนอผู้บริหารได้โดยสะดวกและรวดเร็ว
- ปี 2549 มีการจัดทำรายงานทางการเงินแยกตามกองทุน พร้อมตัวชี้วัดทางการเงินรูปแบบมาตรฐาน โดยนำเสนอในที่ประชุมบริหารระดับสูงเป็นรายไตรมาส
- ปี 2550 จัดทำข้อมูลเชิงวิเคราะห์และรายงานทางการเงินเพื่อเสนอผู้บริหารแยกตามกองทุนและงบการเงินรวม จัดทำ KPI Ratios ทางการเงินเพื่อเป็นตัวชี้วัดความสามารถการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ และอัตราส่วนสำหรับวิเคราะห์สภาพคล่อง โดยเริ่มมีการกำหนดค่าเป้าหมาย คู่เทียบที่เป็นธุรกิจเดียวกันของต่างประเทศ และโรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ รวมทั้งให้ข้อมูลสนับสนุนการลงทุนแก่คณะกรรมการพิจารณาการลงทุนประจำคณะฯ
- ปี 2550-2558 คณะฯ พัฒนาระบบ BI: Business Intelligence เพื่อใช้ในการแสดงรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมและตัวชี้วัดที่สำคัญได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ทันเวลา เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งปัจจุบันคณะฯ นำระบบ Tableau มาใช้ทดแทน เนื่องจากสามารถนำเสนอรายงานภาพตัวชี้วัดได้หลากหลายมุมมอง รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอรายงานสวยงาม เข้าใจง่ายกว่า BI

โดยกระบวนการรายงานผลการดำเนินงาน แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 4 ช่วง (แผนภาพที่ 2 กระบวนการทำงานและวิธีปฏิบัติในอดีต) ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 จัดทำงบการเงินตามเกณฑ์คงค้าง และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบรายได้และค่าใช้จ่าย งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

แผนภาพที่ 2 กระบวนการทำงานและวิธีปฏิบัติในอดีต

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ผล โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของคณะฯ อัตราส่วนทางการเงินตามรูปแบบมาตรฐาน ได้แก่ Total Margin อัตรารายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่าย Current Ratio (อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน) ระยะเวลาการรับชำระหนี้ ระยะเวลาจ่ายชำระหนี้ และ Inventory Day (ระยะเวลาสินค้าคงคลังที่มีไว้เพื่อขาย)

ขั้นตอนที่ 3 งานบัญชี ฝ่ายการคลัง นำเสนอต่อผู้บริหารฝ่ายการคลังรายเดือน รายไตรมาส และรายปี

ขั้นตอนที่ 4 รายงานผลการดำเนินงานรายไตรมาส โดยรองคณบดีฝ่ายการคลังมีการนำเสนอที่ประชุมในคณะกรรมการเศรษฐกิจ คณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และสภามหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัยมหิดล

■ ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต

ในอดีตนั้น ช่วงปี 2555 - ปี 2558 คณะฯ ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น เหตุการณ์อุทกภัย นโยบายภาครัฐบาลการปรับอัตราเงินเดือนเป็นต้น ส่งผลให้อัตรารายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายของคณะฯ ตกลงและต่ำกว่าค่าเป้าหมายของคณะฯ (แผนภาพที่ 3 อัตรารายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่าย (Total Margin) แม้การพัฒนา รายงานผลการดำเนินงาน รูปแบบการนำเสนอ และการชี้ประเด็นปัญหาที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่การใช้ข้อมูลตัวชี้วัดทางการเงินในการขับเคลื่อนองค์กร การกำหนดแผนปฏิบัติการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้ทันเวลา ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ฝ่ายการคลังจึงทำการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุง พบว่าสาเหตุหลักมาจาก 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 การสื่อสารระหว่างหน่วยงานในกระบวนการ

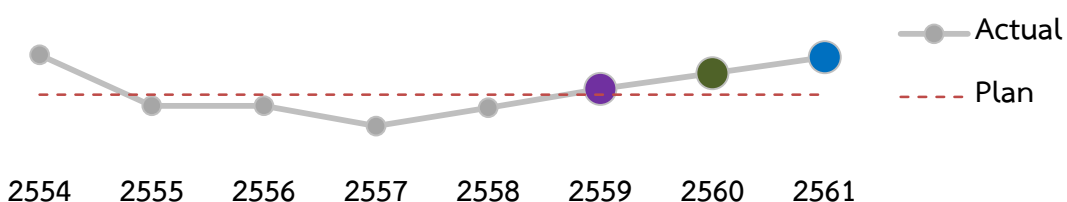
มีการสื่อสารข้อมูลในระดับปฏิบัติการ ระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงานน้อย ไม่เพียงพอ การสื่อสารข้ามสายโครงสร้างองค์กรมีน้อย และไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้คณะฯ ไม่สามารถเห็นภาพรวมของผลกระทบและแนวทางแก้ไขได้ล่วงหน้า

ประเด็นที่ 2 การชี้ประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะ

เมื่อการสื่อสารข้ามสายงานที่ต่างสายบังคับบัญชา มีน้อย การชี้ประเด็นต่างๆ เป็นการแก้ปัญหาหรือการวิเคราะห์เพียงในหน่วยงานตนเอง ซึ่งระยะยาวแล้วไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้สำเร็จลงได้ อีกทั้งยังขาดเวทีที่หน่วยงานต่างๆ มาสื่อสาร เพื่อชี้ประเด็นและแนวทางการดำเนินงาน

ประเด็นที่ 3 Lead KPI ที่สำคัญ

ยังไม่มี การนำตัวชี้วัดในลักษณะของ Lead KPI มาใช้ในการติดตามความสำเร็จของแผนปฏิบัติงานในระหว่างกระบวนการ ซึ่ง Lead KPI ที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จะสามารถพยากรณ์แนวโน้มของ Lag KPI ได้

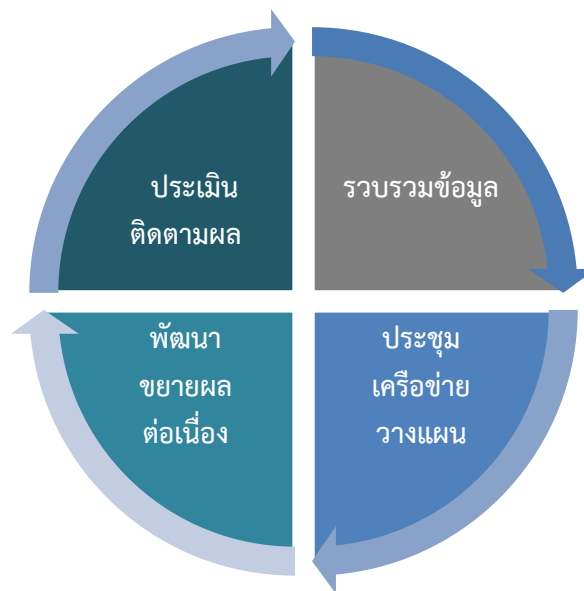

แผนภาพที่ 3 อัตรารายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่าย (Total Margin)

5. กระบวนการและวิธีปฏิบัติที่ได้ปรับปรุงใหม่

ฝ่ายการคลังมีการบริหารจัดการภาพรวมของรายได้และรายจ่ายของคณะฯ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์คณะฯ ด้าน “องค์กรที่มีการบริหารจัดการเป็นเลิศอย่างยั่งยืน (Management Excellence and Sustainability)” นำมาสู่การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน (แผนภาพที่ 4 กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน) โดยเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2559 ซึ่งเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญเป็นการพัฒนาตัวชี้วัดทางการเงินที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ความเหมาะสมกับบริบทของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยสามารถขับเคลื่อนองค์กรเพื่อความอยู่รอดอย่างยั่งยืน รวมทั้งเป็นการปรับกระบวนการให้มีการส่งต่อข้อมูลโดยใช้หลักการ Empowerment และหลักการการสื่อสารข้อมูลและสร้างความร่วมมือ เพื่อทำให้เกิดการกระจายข้อมูล ตัวชี้วัด และรายงานต่างๆ ลงสู่ระดับปฏิบัติการ รวมทั้งให้ระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งเสนอแนวทางความเป็นไปได้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในที่ประชุมต่างๆ เพื่อให้มีการพัฒนาตัวชี้วัดให้เป็นไปตามเป้าหมายและขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 4 กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน

กระบวนการที่คณะฯ ได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการ	สิ่งที่เกิดขึ้น
<p>ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูล</p> <p>1.1. รวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดและรายงานทางการเงินต่างๆ ที่คณะฯใช้ในปัจจุบันและย้อนหลังในอดีต</p> <p>1.2. นำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่จะทำให้ตัวชี้วัดประสบความสำเร็จ รวมทั้งวิเคราะห์ถึงรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายงานและตัวชี้วัดที่เหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้ Lead KPI และ Lag KPI ● นำ Lead KPI ไปใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามรายงาน นำ Lag KPI ไปใช้ในรายงานความสำเร็จและเป็นเครื่องมือสื่อสารให้เข้าใจตรงกัน
<p>ขั้นตอนที่ 2 วางแผนทำงาน</p> <p>2.1. ประชุมทีมทำงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2.2. วางแผนและรวบรวมความต้องการรายงานจากผู้ใช้ข้อมูล</p> <p>2.3. คลี่กระบวนการทำงาน และออกแบบการเก็บข้อมูล เพื่อปรับปรุงตัวชี้วัดและรูปแบบรายงานให้เหมาะสมกับบริบทของคณะฯ อีกทั้งพัฒนาตัวชี้วัดและรายงานเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนองค์กร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้รายงานเพื่อการบริหารจัดการและตัวชี้วัดทางการเงินที่เหมาะสมพร้อมบทวิเคราะห์ที่ชี้ประเด็น
<p>ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามแผน</p> <p>3.1. ดำเนินการตามแผนงาน โดยนำเสนอรายงานและตัวชี้วัดพร้อมบทวิเคราะห์ที่เจาะลึก ชี้ประเด็น และแนวทางแก้ไขในที่ประชุมที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับปฏิบัติการ และระดับบริหาร</p> <p>3.2. นำผลลัพธ์ที่ได้ มาปรับปรุงโดยใช้วงจร Deming Cycle (PDCA) จนได้รายงานและตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทของคณะฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้แผนปฏิบัติการที่ทำให้องค์กรขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จ
<p>ขั้นตอนที่ 4 ประเมินและติดตามผล</p> <p>4.1. ประเมินและติดตามผลของการดำเนินงานตามแผนงานที่ได้มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสมบูรณ์</p> <p>4.2. นำแผนการปฏิบัติการต่างๆ นำเสนอผู้บริหารในการประชุมผู้บริหารต่างๆ พร้อมทั้งติดตามการบริหารคณะฯ และขับเคลื่อนองค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ด้วย Lag KPI</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้ผลลัพธ์ของผลการดำเนินงาน รวมทั้งการพัฒนาตัวชี้วัดและรายงานอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของคณะฯ

จากการดำเนินการและพัฒนาตามวงจร PDCA ส่งผลให้ฝ่ายการคลังและเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานร่วมมือพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน (แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงใหม่) กับหน่วยงานในกระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้ไปสู่เป้าหมาย

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการดำเนินงานที่ได้ปรับปรุงใหม่

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำงบการเงินตามเกณฑ์คงค้าง และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบรายได้และค่าใช้จ่าย งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ผล จัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของคณะฯ อัตราส่วนทางการเงิน โดยปรับปรุงตัวชี้วัดและออกแบบตัวชี้วัดใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของคณะฯ (แผนภาพที่ 6 การพัฒนาตัวชี้วัดทางการเงินใหม่)

<p>F1 Financial Surplus :</p> <ul style="list-style-type: none"> Total Margin แยกตามบริษัท Total Margin ภาพรวม Core Operation Margin Return On Assets 	<p>F3 Liquidity KPIs :</p> <ul style="list-style-type: none"> Current Ratio ระยะเวลารอรับชำระหนี้ ระยะเวลาจ่ายชำระหนี้
<p>F2 Asset Efficiency KPIs :</p> <ul style="list-style-type: none"> Inventory Day 	<p>F4 Other Financial KPIs :</p> <ul style="list-style-type: none"> Charge to Cost Ratio Charge Cost Per Case Patient Segmentation

พัฒนาตัวชี้วัดทางการเงินใหม่

2559

- จัดทำโครงการนโยบายเพิ่มรายได้ภาควิชา ทบทวนอัตราค่าบริการให้ทันสมัย
- พัฒนาตัวชี้วัดผลการดำเนินงานแยกตามบริษัท
- พัฒนารายงาน Cost to Charge Ratio

2560

- ปรับปรุงใหม่ Cost to Charge Ratio เป็น Charge to Cost Ratio
- พัฒนาตัวชี้วัด Charge cost per case และ Net charge cost per case
- การวิเคราะห์รายงานรายได้และต้นทุนพันธกิจ โดยแยกต้นทุน Fixed cost และ Variable cost

2561

- พัฒนารายงาน Total Margin อย่างต่อเนื่อง แยกตามมุมมองการบริหารเป็น Core Operation Margin วิเคราะห์เจาะลึกความอยู่รอดขององค์กร เพื่อสะท้อนผลดำเนินงานที่แท้จริง
- พัฒนารายงาน Inventory Day
- พัฒนารายงานส่วนลดทั้งหมดที่คณะลดหย่อน สะท้อนปัญหาการให้ ส่วนลดกับผู้ที่ไม่เหมาะสม จึงเกิดนโยบาย "การรับเงินมัดจำผู้ป่วยต่างชาติ" "การปรับอัตราค่าบริการผู้ป่วยต่างชาติ"
- พัฒนารายงานการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ แยกประเภท ผู้ป่วยใน ผู้ป่วยนอก แยกตามสิทธิรักษา ส่งผลให้ทีมผู้บริหารโรงพยาบาล สามารถนำข้อมูลการวิเคราะห์ Patient Segmentation ไปต่อรอง Base Rate กับ สปสช. กทม. ในที่ประชุม UHoSNet สปสช. กทม. เพิ่ม Based Rate ให้กับคณะฯ

แผนภาพที่ 6 การพัฒนาตัวชี้วัดทางการเงินใหม่

ขั้นตอนที่ 3 ประชุมซักซ้อมเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหา เตรียมการก่อนนำเสนอผู้บริหารในที่ประชุมฝ่ายการคลัง โดยนำเสนอรายเดือน รายไตรมาส และรายปี

ขั้นตอนที่ 4 รายงานเพื่อการบริหารจัดการ โดยเพิ่มความถี่ในการรายงานเป็นรายเดือน มีการวิเคราะห์ ข้อมูล ชี้ประเด็น และแนวทางแก้ไข เพื่อสนับสนุนการวางแผน ตัดสินใจ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กร นำเสนอเป็นประจำรายเดือน รายไตรมาส รายปี ในที่ประชุมคณะผู้บริหารฯ คณะกรรมการเศรษฐกิจ คณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล และสภามหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับและระเบียบของ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยหัวหน้าฝ่ายการคลัง หรือหัวหน้างาน

การพัฒนารายงาน ตัวชี้วัดทางการเงิน วิเคราะห์เจาะลึก ชี้ประเด็น แนวทางแก้ไขในที่ประชุมระดับบริหาร จึงทำให้เกิดแผนการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

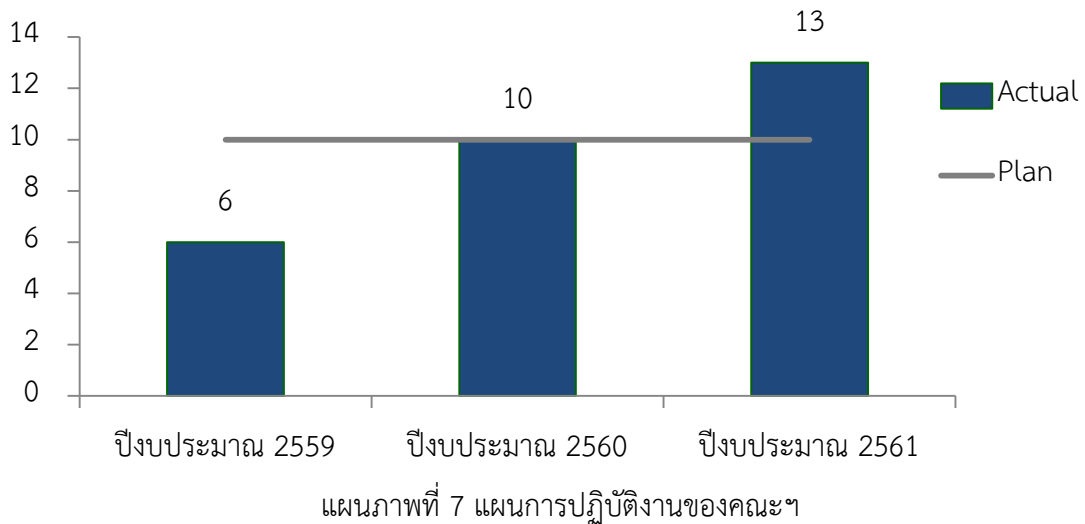
- 1) กระบวนการบริหารการรับชำระหนี้จากลูกหนี้
- 2) กระบวนการบริหารการจ่ายชำระเจ้าหนี้
- 3) กระบวนการบริหารสภาพคล่องและเงินลงทุน
- 4) กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินค้าคงคลัง
- 5) กระบวนการระดมทุนเงินบริจาค
- 6) กระบวนการเปิดบริการหอผู้ป่วย Premium Ward
- 7) กระบวนการครบถ้วน สมบูรณ์ เพิ่มพูนรายได้ ระบบ Tick Sheet
- 8) กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการคิดค่าธรรมเนียมแพทย์ ด้วยระบบบันทึกค่าธรรมเนียมแพทย์ คลินิกพิเศษฯ ผ่านระบบ SilT- Enterprise
- 9) กระบวนการบริหารจัดการหอพัก
- 10) กระบวนการเปิดบริการสถานพยาบาลภายนอกคณะฯ
- 11) กระบวนการนโยบายและวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในการรับเงินมัดจำและค่าบริการชาวต่างชาติ
- 12) กระบวนการบริหารจัดการระบบ Itemize master data
- 13) กระบวนการบริหารจัดการเตียง

6. การวัดและวิเคราะห์คุณภาพของผลการทำงาน และประโยชน์ที่ได้รับ

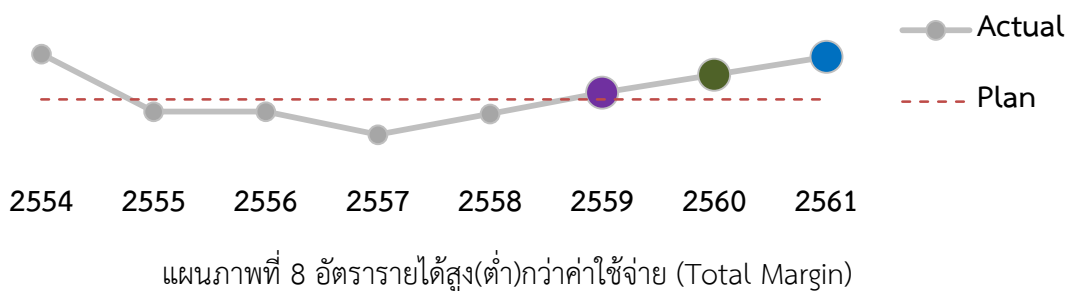
การปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ทำให้สามารถพัฒนาและนำเสนอตัวชี้วัดใหม่ รวมทั้งมีการกำหนดแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างทันเวลา โดยฝ่ายการคลัง คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มีการวัดและวิเคราะห์กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงิน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2 ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนแผนปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จเทียบกับค่าเป้าหมาย 10 แผนปฏิบัติงาน ที่ส่งผลให้คณะฯ มีประสิทธิภาพในการบริหารงานจนประสบความสำเร็จ (ตารางที่ 1 รายละเอียดแผนการปฏิบัติงานที่มีการพัฒนาปรับปรุงให้เกิดผลสำเร็จ)

จำนวนแผนปฏิบัติงาน

- 2) อัตรารายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย (Total Margin) เป็นการวัดและวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของคณะฯ และวัดความสามารถในการทำรายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย โดยเทียบกับค่าเป้าหมายของคณะฯ

ตารางที่ 1 รายละเอียดแผนการปฏิบัติงานที่มีการพัฒนาปรับปรุงจนให้เกิดผลสำเร็จ

ปัญหา/สาเหตุสำคัญ	สรุปการพัฒนาปรับปรุง	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
ผลการดำเนินงานตกลงและต่ำกว่าค่าเป้าหมายเนื่องจาก ได้รับผลกระทบจากการปรับอัตราเงินเดือนของรัฐบาลส่งผลให้ต้นทุนของคณะฯ สูงขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1) ต้นทุนคณะฯ สูงขึ้น ในขณะที่รายได้ยังคงเดิม ฝ่ายการคลังจึงเริ่มดำเนินโครงการ “นโยบายเพิ่มรายได้ภาควิชา” ทำการทบทวนอัตราค่าบริการ ให้ทันสมัย” ทำการปรับอัตรารายการบริการที่ไม่ได้ปรับตั้งแต่ปี 2548 โดยความร่วมมือกับทีมโรงพยาบาล และจัดตั้ง “หน่วยบริหารธุรกิจโรงพยาบาล” เพื่อดำเนินการด้านนี้โดยตรง 2) พัฒนาตัวชี้วัด “Cost to charge Ratio” ของหมวดค่าบริการ และทำการรายงานในที่ประชุมทุกเดือนเพื่อให้เป็น Lead KPI ในการติดตามรายได้ 3) จัดทำ Total Margin แยกตามบริษัท สัดส่วนสินทรัพย์แยกตามบริษัท และเพิ่มตัวชี้วัดอัตราผลตอบแทนจากการบริหารทรัพย์สิน 4) เพิ่มการรายงานตัวชี้วัดต่างๆ โดยเริ่มนำเสนอเป็นรายเดือนในที่ประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจ ซึ่งมีผู้บริหารสูงสุดของคณะฯ เป็นประธาน เพื่อส่งต่อผลการวิเคราะห์ Lead KPI ให้กับทีมโรงพยาบาล เพื่อดำเนินการตามแผนที่สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน 	<p>เกิดแผนการปฏิบัติการทางด้าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การบริหารระยะเวลาการการรอรับชำระหนี้จากลูกหนี้ โดยได้มีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานในการตั้งหนี้ การติดตามทวงถามหนี้จึงมีระยะเวลาในการตั้งหนี้สำเร็จ ทำให้ลดอายุลูกหนี้ และลดค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ 2) การบริหารระยะเวลาการจ่ายชำระเจ้าหนี้ที่เหมาะสม 3) การบริหารสภาพคล่องและเงินลงทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินค้าคงคลัง 5) การระดมทุนเงินบริจาค โดยการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งเพิ่มช่องทางรับบริจาคเงิน <p>การเปิดบริการหอผู้ป่วย Premium เกิดการจัดทำ Segmentation กลุ่มผู้ป่วยมีการบริการที่เรียกว่า Premium ward สำหรับผู้รับบริการที่เป็นกลุ่มเฉพาะ</p>

ปัญหา/สาเหตุสำคัญ	สรุปการพัฒนาปรับปรุง	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
<p>การจัดเก็บรายได้ค่ารักษาไม่ครบถ้วน</p> <p>ผู้รับบริการที่ไม่ต้องรับยา มักจะกลับบ้านโดยที่ไม่ได้ชำระค่าตรวจ หรือ ชำระค่าตรวจไม่ครบถ้วน เนื่องจากระบบสารสนเทศในการให้บริการรักษา (หน่วยตรวจ) กับระบบเก็บค่ารักษายังไม่สามารถเชื่อมโยงถึงกัน</p>	<p>1) ปรับตัวชี้วัด “Cost to charge ratio” เป็น “Charge to cost ratio” เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เจาะลึกในประเด็นต้นทุนระหว่างหมวดบริการ ก่อเกิดประสิทธิภาพการบริหารต้นทุน</p> <p>2) พัฒนาตัวชี้วัด Charge cost per case และ Net charge cost per case ทั้งในผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ส่งผลให้มองเห็นภาพของการได้ค่ารักษาพยาบาลที่เรียกเก็บจากสิทธิต้นสังกัดแยกประเภทผู้ป่วยใน/นอกอย่างชัดเจน</p> <p>3) วิเคราะห์และรายงานรายได้และต้นทุนพันธกิจอย่างสม่ำเสมอ โดยแยกต้นทุนเป็น Fixed cost และ Variable cost</p>	<p>1) โดยการร่วมมือกันระหว่างฝ่ายการคลังร่วมกับฝ่ายสารสนเทศและโรงพยาบาล ร่วมกันพัฒนาระบบสารสนเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ในการเก็บค่ารักษา Finance OPD และ Tick sheet ซึ่งเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยตรวจมายังระบบเก็บเงิน ทำให้สามารถจัดเก็บค่ารักษาพยาบาลได้ครบถ้วน ● เพิ่มประสิทธิภาพการคิดค่าธรรมเนียมแพทย์ ด้วยระบบบันทึกค่าธรรมเนียมแพทย์คลินิกพิเศษฯ ผ่านระบบ SiIT-Enterprise ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการเก็บค่าธรรมเนียมแพทย์จากผู้รับบริการ สามารถบันทึกบัญชีอัตโนมัติ และจ่ายในระบบ Pay roll ของฝ่ายทรัพยากรบุคคลได้ถูกต้อง (ส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมแพทย์จะถูกหักเป็นรายได้คณะฯ) ● เพิ่มประสิทธิภาพการเรียกเก็บค่าหอพักและค่าไฟฟ้าหอพัก ด้วยระบบ “บริหารจัดการหอพัก” ทำให้สามารถเก็บค่าหอพักและค่าไฟฟ้าได้ตรงตามเวลา และสร้างความสะดวกแก่ผู้รับบริการ <p>2) เนื่องด้วยความจำกัดด้านสถานที่ในการให้บริการผู้ป่วยนอก จึงเกิดแผนการ “การเปิดสถานพยาบาลนอกคณะฯ” ซึ่งนับเป็น Business model ใหม่ที่โรงพยาบาลริเริ่มขึ้น</p>

ปัญหา/สาเหตุสำคัญ	สรุปการพัฒนาปรับปรุง	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
<p>เกิดการแก้ไขปัญหาแบบ เจาะประเด็นในระดับ Segmentation</p>	<p>การพัฒนาปรับปรุง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดการพัฒนารายงานวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ แยกประเภทผู้ป่วยใน/นอก และแยกตามสิทธิการรักษา ทำให้คณะฯ ทราบว่าสิทธิการรักษาใดที่มีการจ่ายคิ่้นน้อยที่สุด และนำไปเป็นตัวแทนข้อมูลของ UHOSNET¹ 2) มีการพัฒนารายงาน ส่วนลด ทั้งหมดที่คณะฯ ลดหย่อน ทำให้มองเห็นปัญหาในการให้ส่วนลดกับผู้ที่ไม่เหมาะสม จึงเกิดนโยบาย “การรับเงินมัดจำผู้ป่วยต่างชาติ” และนโยบาย “การปรับเพิ่มอัตราค่าบริการของผู้ป่วยต่างชาติ” โดยเพิ่มขึ้นสูงกว่าผู้ป่วยชาวไทย 3) เพิ่มการพัฒนารายงาน Total Margin อย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงของคณะฯ โดยพัฒนา KPI แยกไปตามมุมมองการบริหารเป็น Core Operation Margin (นำเฉพาะรายได้หลักที่เกิดจากการดำเนินการของคณะฯ มาใช้ในการวิเคราะห์ Margin) โดยวิเคราะห์เจาะลึกความอยู่รอดขององค์กร 4) พัฒนารายงาน Inventory Day² โดยปรับปรุงสูตร KPI จากรายได้รวม เป็นรายได้จากการดำเนินงานสะท้อนการถือสินค้าคงคลังในภาพรวมให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และเพิ่มมุมมองในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการใช้สูตรต้นทุนในการคำนวณ 	<p>เกิดแผนการปฏิบัติการด้าน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดการเจรจาต่อรองกับต้นสังกัดจนทำให้ได้รับการปรับ Base rate ขึ้นจาก 7,100 บาท เป็น 8,000 บาท ต่อ 1 AdjRW 2) นโยบายและวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในการรับเงินมัดจำชาวต่างชาติ 3) นโยบายและการปฏิบัติจริงในการปรับอัตราค่าบริการของชาวต่างชาติ ให้สูงกว่าชาวไทย 4) การจัดการ Itemize master data เพื่อทำการนำรายการที่ล้ำสมัยออก และปรับปรุงราคาขายให้เป็นไปตามต้นทุน <p>นโยบายการบริหารจัดการเตียงนอนผู้ป่วยใน โดยการรับผู้ป่วยข้ามประเภทหอผู้ป่วยได้</p>

¹ UHOSNET หมายถึง เครือข่ายโรงพยาบาล กลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มโรงพยาบาลที่เป็นโรงเรียนแพทย์ เช่น โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ฯลฯ

² Inventory Day หมายถึงจำนวนวันที่ยา/เวชภัณฑ์คงคลังที่รับเข้ามานั้นจะต้องถูกเก็บเอาไว้ในคลังสินค้าก่อนที่จะสามารถให้หรือขายออกไปได้ หรืออีกนัยหนึ่งคือ จำนวนวันที่สต็อกยา/เวชภัณฑ์คงคลังที่เก็บไว้จะมีเพียงพอใช้หรือขายได้อีกกี่วัน หากไม่มีการรับสต็อกใหม่เข้ามา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุงกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงินอย่างต่อเนื่องนั้น
 ดังนี้

1. การพัฒนาความสามารถของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. การสร้างเครือข่ายในกระบวนการทำงาน การพัฒนาความสัมพันธ์กับเครือข่ายร่วมมือในการคิด วิเคราะห์ โดยร่วมกันปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังแต่ต้นทาง จนถึงปลายทาง และช่วยชี้ประเด็นในเชิงบริหาร
3. การพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ การสื่อสาร การนำเสนอ โดยการนำข้อมูลมาแสดงให้เห็นเชิงประจักษ์
4. ผลการดำเนินงานของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลดีกว่าค่าเป้าหมาย อีกทั้งยังพอเพียงต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ของคณะฯ

7. ความท้าทายต่อไป

จากการวิเคราะห์ภาพรวมของคณะฯ พบว่าคณะฯมีโอกาสปริมาณการขับเคลื่อนองค์กรด้วยตัวชี้วัดทางการเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการเพิ่มตัวชี้วัดกระจายตามส่วนของพันธกิจด้านการศึกษาด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านการบริการรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นการปรับปรุงกระบวนการ การติดตาม การประเมิน กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพภาพยิ่งขึ้น

8. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการแก้ไข

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา
การวิเคราะห์ชี้ประเด็นปัญหา ในภาพรวมนั้น ยังมุ่งเน้นวิเคราะห์เพียงในหน่วยงานตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ■ กำหนดเวที ประชุมเครือข่ายกระบวนการที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ และผู้เกี่ยวข้อง ■ การสื่อสารข้ามสายโครงสร้างเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยสื่อสารผู้เกี่ยวข้องตั้งต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ■ ติดตามความคืบหน้าอย่างต่อเนื่องและสรุปความสำเร็จ

9. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และความยั่งยืน

- 1) การพัฒนากระบวนการโดยใช้วงจร PDCA มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการขับเคลื่อนองค์กร โดยการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ ปรับปรุงและติดตามผลของการพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสร้างเครือข่าย ความเชื่อมโยงร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการทั้งหมด ดำเนินการตามแผนของคณะฯ ติดตามพร้อมทั้งรายงานด้วย Lead KPI และ Lag KPI
- 2) การขับเคลื่อนองค์กรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการวิเคราะห์โดยนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศของคณะฯ ในระบบต่างๆที่มี มาวิเคราะห์ จัดทำ Simulation ใน Scenario Worse case หรือ Best case และสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) บุคลากรมีความรู้ความสามารถ การนำ 6S (Speed, Smartness, Smoothness, Slimness, Sufficiency economy, และ Siriraj cultures) มาประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนบุคลากรให้มีความคิดสร้างสรรค์ และทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น (Enabling Staff) ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนางานรวมทั้งกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถแข่งขันได้
- 4) Empowerment การเอื้ออำนาจในการตัดสินใจ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการปฏิบัติการแก่บุคลากรระดับปฏิบัติการ รวมทั้งให้ฝ่ายปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งเสนอแนวทางแก้ไข ความเป็นไปได้ในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาในที่ประชุมต่างๆ ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาค้นทางของผู้ที่เห็นข้อมูลและปัญหาตั้งแต่ต้นทาง
- 5) หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือ โดยการส่งต่อข้อมูล นำตัวชี้วัดทางการเงินและค่าเป้าหมายสื่อสารไปยังหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่หน่วยงานต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

10. เอกสารอ้างอิง (ถ้ามี)

- 1) Siriraj KM : <http://www1.si.mahidol.ac.th/km/>
- 2) Siriraj Culture : <https://www.si.mahidol.ac.th/th/division/hr/culture/>
- 3) Siriraj 4.0 6S : <https://www.si.mahidol.ac.th/th/annualreport.asp>